

అథ శ్రీ వాల్మీకీయే రామాయణే ఆదికావ్యే సుందరకాండే సప్తమః సర్గః

స వేశ్మజాలం బలవాన్ దదర్శ

వ్యాసక్ష్మైడూర్యసువర్ణజాలమ్ !

యథా మహాత్పావృషి మేఘజాలం

విద్యుత్ప్వినద్దం స విహంగజాలమ్ !! 7.1 !!

నివేశనానాం వివిధాశ్చ శాలాః

ప్రధానశంఖాయుధచాపశాలాః !

మనోహరాశ్చాపి పునర్విశాలా

దదర్శ వేశ్మాద్రిషు చంద్రశాలాః !! 7.2 !!

గృహాణి నానావసురాజితాని

దేవాసురైశ్చాపి సుపూజితాని !

సర్వైశ్చ దోష్టైః పరివర్జితాని

కపిర్దదర్శ స్వబలార్జితాని !! 7.3 !!

తాని ప్రయత్నాభిసమాహితాని

మయేన సాక్షాదివ నిర్మితాని !

మహీతలే సర్వగుణోత్తరాణి

దదర్శ లంకాధిపతేర్భూహాణి !! 7.4 !!

తతో దదర్శోచ్చితమేఘరూపం

మనోహరం కాంచనచారురూపమ్ !

రక్షోఽధిసస్యాత్మబలానురూపం

గృహోత్తమం హ్యప్రతిరూపరూపమ్ !! 7.5 !!

మహీతలే స్వర్గమివ ప్రకీర్ణం
 శ్రీయా జ్వలంతం బహురత్నకీర్ణమ్ !
 నానాతరూణాం కుసుమావకీర్ణం
 గిరేరివాగ్రం రజసావకీర్ణమ్ !! 7.6 !!

నారీప్రవేకైరివ దీప్యమానం
 తటిద్భిరమ్భోదవదర్చ్యమానమ్ !
 హంసప్రవేకైరివ వాహ్యమానం
 శ్రీయా యుతం ఖే సుకృతాం విమానమ్!! 7.7 !!

యథా నగాగ్రం బహుధాతుచిత్రం
 యథా నభశ్చ గ్రహచంద్రచిత్రమ్ !
 దదర్శ యుక్తికృతమేఘచిత్రం
 విమానరత్నం బహురత్నచిత్రమ్ !! 7.8 !!

మహీకృతా పర్వతరాజిపూర్ణా
 శైలాః కృతా వృక్షనితానపూర్ణాః !
 వృక్షాః కృతాః పుష్పనితానపూర్ణాః
 పుష్పం కృతం కేసరపత్రపూర్ణమ్ !! 7.9 !!

కృతాని వేశ్మాని చ పాణ్డరాణి
 తథా సుపుష్పాణ్యపి పుష్కరాణి !
 పునశ్చ పద్మాని సకేసరాణి
 ధన్యాని చిత్రాణి తథా వనాని !! 7.10 !!

పుష్పాహ్వాయం నామ విరాజమానం
 రత్నప్రభాభిశ్చ వివర్ణమానమ్ !
 వేశ్మోత్తమానామపి చోచ్ఛమానం
 మహాకపిస్తత్ర మహావిమానమ్ !! 7.11 !!

కృతాశ్చ వైడూర్యమయా విహంగా
 రూప్యప్రవాళైశ్చ తథా విహంగాః !
 చిత్రాశ్చ నానా వసుభిర్భుజంగా
 జాత్యానురూపాస్తురగాః శుభాంగాః !! 7.12 !!

ప్రవాలజామ్బూనదపుష్పపక్షాః
 సలీలమావర్జితజిహ్మపక్షాః !
 కామస్య సాక్షాదివ భాంతి పక్షాః
 కృతా విహంగాస్సుముఖాః సుపక్షాః !! 7.13 !!

నియుజ్యమానాస్తు గజాస్సుహస్తాః
 సకేసరాశ్చోత్పలపత్రహస్తాః !
 బభూవ దేవీ చ కృతా సుహస్తా
 లక్ష్మీస్తథా పద్మిని పద్మహస్తా !! 7.14 !!

ఇతీవ తద్గుహమభిగమ్యశోభనం
 సవిస్మయో నగమివ చారుశోభనమ్ !
 పునశ్చ తత్పరమసుగంధిసుందరం
 హిమాత్యయే నగమివ చారుకందరమ్ !! 7.15 !!

తతస్య తాం కపిరభిపత్యపూజితాం
 చరన్సురీం దశముఖబాహుపాలితామ్ !
 అదృశ్య తాం జనకసుతాం సుపూజితాం
 సుదుఃఖితః పతి గుణవేగనిర్జితామ్ !! 7.16 !!

తతస్తదా బహువిధభావితాత్మనః
 కృతాత్మనో జనకసుతాం సువర్తనః !
 అపశ్యతోఽభవదతిదుఃఖితం మనః
 సుచక్షుషః ప్రవిచరతో మహాత్మనః !! 7.17 !!

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే
 సప్తమస్కంధః
అథ శ్రీమద్వాల్మీకిరామాయణే ఆదికావ్యే సుందరకాండే
అష్టమస్కంధః

స తస్య మధ్యే భవనస్య సంస్థితం
 మహద్విమానం మణివజ్రచిత్రితం ।
 ప్రతప్తజామ్బూనదజాలకృత్రిమం
 దదర్శ పీఠః పవనాత్మజః కపిః ॥ 8.1 ॥

తదప్రమేయాప్రతికారకృత్రిమం
 కృతం స్వయం సాధ్వితీ విశ్వకర్మణా ।
 దివం గతం వాయుపథప్రతిష్ఠితం
 వ్యరాజతాదిత్యపథస్య లక్ష్మణత్ ॥ 8.2 ॥

న తత్ర కించిన్నకృతం ప్రయత్నతో
 న తత్ర కించిన్న మహార్హరత్నవత్ ।
 న తే విశేషా నియతాస్పరేష్యపి
 న తత్ర కించిన్న మహావిశేషవత్ ॥ 8.3 ॥

తపస్సమాధానపరాక్రమార్జితం
 మనస్సమాధానవిచారచారిణం ।
 అనేకసంస్థానవిశేషనిర్మితం
 తతస్తతస్తుల్యవిశేషదర్శనమ్ ॥ 8.4 ॥

మనస్సమాధాయ తు శీఘ్రగామినం
 దురావరం మారుతతుల్యగామినం ।
 మహాత్మనాం పుణ్యకృతాం మహర్దినాం
 యశస్వినామగ్ర్యముదామివాలయం ॥ 8.5 ॥

విశేషమాలంబ్యవిశేషసంస్థితం
 విచిత్రకూటం బహుకూటమణ్డీతం ।
 మనోభిరామం శరదిందునిర్మలం
 విచిత్రకూటం శిఖరం గిరేర్యథా ॥ 8.6 ॥

వహంతి యం కుండలశోభితాననా
 మహాశనా వ్యోమచరా నిశాచరాః ।
 వివృత్తవిధ్వస్తవిశాలలోచనా
 మహాజవా భూతగణాస్సహస్రశః ॥ 8.7 ॥

వసంతపుష్పోత్కరచారుదర్శనం
 వసంతమాసాదపి కాంతదర్శనమ్ ।
 స పుష్పకం తత్ర విమానముత్తమం
 దదర్శ తద్వానరపీఠసత్తమః ॥ 8.8 ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే

అష్టమః సర్గః

అథ శ్రీమద్వాల్మీకిరామాయణే ఆదికావ్యే సుందరకాండే

నవమః సర్గః

తస్యాలయవరిష్ఠస్య మధ్యే విపులమాయతం ।
 దదర్శ భవనశ్రేష్ఠం హనూమాన్మారుతాత్మజః ॥ 9.1 ॥
 అర్థయోజనవిస్తీర్ణమాయతం యోజనం హి తత్ ।
 భవనం రాక్షసేంద్రస్య బహుప్రాసాదసంకులమ్ ॥ 9.2 ॥
 మార్గమాణస్తు వైదేహీం సీతామాయతలోచనాం ।
 సర్వతః పరిచక్రామ హనూమానరిసూదనః ॥ 9.3 ॥
 ఉత్తమం రాక్షసావాసం హనూమానవలోకయన్ ।
 ఆససాదాథ లక్ష్మీవాన్ రాక్షసేంద్రనివేశనమ్ ॥ 9.4 ॥
 చతుర్విషాణైర్ద్విరదైస్త్రివిషాణైస్తథైవ చ ।
 పరిక్షిప్తమసంబాధం రక్ష్యమాణముదాయుధైః ॥ 9.5 ॥
 రాక్షసీభిశ్చ పత్నీభీ రావణస్య నివేశనం ।
 ఆహృతాభిశ్చ విక్రమ్య రాజకన్యాభిరావృతమ్ ॥ 9.6 ॥
 తన్నక్రమకరాకీర్ణం తిమింగలఝషాకులం ।
 వాయువేగసమాధూతం పన్నగైరివ సాగరమ్ ॥ 9.7 ॥

యా హి వైశ్రవణే లక్ష్మీర్యా చేంద్రే హరివాహనే ।
 సా రావణగృహే సర్వా నిత్యమేవానసాయినీ ॥ 9.8 ॥
 యా చ రాజ్ఞః కుబేరస్య యమస్య వరుణస్య చ ।
 తాదృశీ తద్విశిష్టా వా ఋద్ధీ రక్షో గృహేష్విహా ॥ 9.9 ॥
 తస్య హర్మ్యస్య మధ్యస్థం వేశ్మ చాన్యత్సనిర్మితం ।
 బహునిరూపా సంకీర్ణం దదర్శ పవనాత్మజః ॥ 9.10 ॥
 బ్రహ్మణోఽర్థే కృతం దివ్యం దివి యద్విశ్వకర్మణా ।
 విమానం పుష్పకం నామ సర్వరత్నవిభూషితమ్ ।
 పరేణ తపసా లేభే యత్కుబేరః పితామహాత్ ॥ 9.11 ॥
 కుబేరమోజసా జిత్వా లేభే తద్రాక్షసేశ్వరః ॥ 9.12 ॥
 ఈహోమ్నగసమాయుక్తైః కార్తస్వరహిరణ్మయైః ।
 సుకృతైరాచితం స్తంభైః ప్రదీప్తమివ చ శ్రీయా ॥ 9.13 ॥
 మేరుమందరసంకాశైరుల్లిఖద్భిరివాంబరం ।
 కూటాగారైశ్చుభాకారైస్సర్వతస్సమలంకృతమ్ ॥ 9.14 ॥
 జ్వలనార్కప్రతీకాశం సుకృతం విశ్వకర్మణా ।
 హేమసోపానసంయుక్తం చారుప్రవరవేదికమ్ ॥ 9.15 ॥
 జాలవతాయనైర్వృక్తం కాంచనైస్సాప్తికైరపి ।
 ఇంద్రనీలమహానీలమణిప్రవరవేదికమ్ ॥ 9.16 ॥
 విద్రుమేణ విచిత్రేణ మణిభిశ్చ మహాధనైః ।
 నిస్తులాభిశ్చ ముక్తాభిస్తలేనాభివిరాజితమ్ ॥ 9.17 ॥

చందనేన చ రక్షేన తపనీయనిభేన చ ।
 సుపుణ్యగంధినా యుక్తమాదిత్యతరుణోపమమ్ ॥ 9.18 ॥
 కూటాగారైర్వరాకారైర్వివిధైస్సమలంకృతం ।
 విమానం పుష్పకం దివ్యమారురోహ మహాకపిః ॥ 9.19 ॥
 తత్రస్థస్య తదా గంధం పానభక్ష్యాన్నసమ్భవం ।
 దివ్యం సమ్మూర్చ్ఛితం జిఘ్రుద్రూపవంతమివానిలమ్ ॥ 9.20 ॥
 స గంధస్తం మహాసత్త్వం బంధుర్బంధుమివోత్తమం ।
 ఇత ఏహీత్యువాచేవ తత్ర యత్ర స రావణః ॥ 9.21 ॥
 తతస్తాం ప్రస్థితశ్శాలాం దదర్శ మహతీం శుభాం ।
 రావణస్య మనఃకాంతాం కాంతామివ వరస్త్రియమ్ ॥ 9.22 ॥
 మణిసోపానవికృతాం హేమజాలవిభూషితాం ।
 స్పాటికైరావృతతలాం దంతాంతరితరూపికామ్ ॥ 9.23 ॥
 ముక్తాభిశ్చ ప్రవాలైశ్చ రూప్యవామీకరైరపి ।
 విభూషితాం మణిస్తంభైస్సుబహుస్తంభభూషితామ్ ॥ 9.24 ॥
 సమైర్బుజుభిరత్యుచ్చైస్సమంతాత్పువిభూషితైః ।
 స్తంభైః పక్షైరివాత్యుచ్చైర్దివం సంప్రస్థితామివ ॥ 9.25 ॥
 మహత్యా కుథయాస్తీర్ణాం పృథివీ లక్షణాంకయా ।
 పృథివీమివ విస్తీర్ణాం సరాష్ట్రగృహమాలినీమ్ ॥ 9.26 ॥
 నాదితాం మత్తవిహగైర్దివ్యగంధాధివాసితాం ।
 పరార్థ్యాస్తరణోపేతాం రక్షోధిపనిషేవితామ్ ॥ 9.27 ॥

ధూమ్రాసుగరుధూపేన విమలాం హంసపాండురాం ।
 చిత్రాం పుష్పోపహారేణ కల్మాషీమివ సుప్రభామ్ ॥ 9.28 ॥
 మనస్సంఘోదజననీం వర్ణస్యాపి ప్రసాధినీం ।
 తాం శోకనాశినీం దివ్యాం శ్రీయస్సంజననీమివ ॥ 9.29 ॥
 ఇంద్రియాణీంద్రియారైస్తు పంచపంచభిరుత్తమైః ।
 తర్చయామాస మాతేవ తదా రావణపాలితా ॥ 9.30 ॥
 స్వర్గోఽయం దేవలోకోఽయమింద్రస్యేయం పురీ భవేత్ ।
 సిద్ధిర్వేయం పరా హి స్యాదిత్యమన్యత మారుతిః ॥ 9.31 ॥
 ప్రధ్యాయతేవాపశ్యత్ప్రదీపాంస్తత్ర కాంచనాన్ ।
 ధూర్తానివ మహాధూర్తైరేవనేన పరాజితాన్ ॥ 9.32 ॥
 దీపానాం చ ప్రకాశేన తేజసా రావణస్య చ ।
 అర్చిర్భిర్బుషణానాం చ ప్రదీప్తేత్యభ్యమన్యత ॥ 9.33 ॥
 తతోఽపశ్యత్కుఠాసీనం నానావర్ణామ్బురస్రజం ।
 సహస్రం వరనారీణాం నానావేషవిభూషితమ్ ॥ 9.34 ॥
 పరివృత్తేఽర్ధరాత్రే తు పాననిద్రావశం గతం ।
 క్రీడిత్వోపరతం రాత్రౌ సుష్వాప బలవత్తదా ॥ 9.35 ॥
 తత్రస్సుప్తం విరురుచే నిశ్చబ్దాంతరభూషణం ।
 నిశ్చబ్దహంసభ్రమరం యథా పద్మవనం మహత్ ॥ 9.36 ॥
 తాసాం సంవృతదంతాని మీలితాక్షాణి మారుతిః ।
 అపశ్యత్ప్రద్మగంధీని వదనాని సుయోషితామ్ ॥ 9.37 ॥

ప్రబుద్ధానీవ పద్మాని తాసాం భూత్వా క్షపాక్షయే ।
 పునస్సంవృతపత్రాణి రాత్రావివ బభుస్తదా ॥ 9.38 ॥
 ఇమాని ముఖపద్మాని నియతం మత్తషట్పదాః ।
 అమ్బుజానీవ పుల్లాని ప్రార్థయంతి పునః పునః ॥ 9.39 ॥
 ఇతి చామన్యత శ్రీమానుషపత్న్యా మహాకపిః ।
 మేనే హి గుణతస్తాని సమాని సలిలోద్భవైః ॥ 9.40 ॥
 సా తస్య శుశుభే శాలా తాభిస్త్రీభిర్విరాజితా ।
 శారదీవ ప్రసన్నా ద్యోస్తారాభిరభిశోభితా ॥ 9.41 ॥
 స చ తాభిః పరివృతశ్చుశుభే రాక్షసాధిపః ।
 యథా హ్యుడుపతిః శ్రీమాంస్తారాభిరభిసంవృతః ॥ 9.42 ॥
 యాశ్చ్యవంతేఽమ్బరాత్తారాః పుణ్యశేషసమావృతాః ।
 ఇమాస్తాస్సంగతాః కృత్వా ఇతి మేనే హరిస్తదా ॥ 9.43 ॥
 తారాణామివ సువ్యక్తం మహతీనాం శుభార్చిషాం ।
 ప్రభావర్ణప్రసాదాశ్చ విరేజుస్తత్ర యోషితామ్ ॥ 9.44 ॥
 వ్యావృత్త గురుషీనస్రక్రృకీర్ణ వరభూషణాః ।
 పానవ్యాయామకాలేషు నిద్రాపహృతచేతసః ॥ 9.45 ॥
 వ్యావృత్తతిలకాః కాశ్చిత్కాశ్చిదుద్భ్రాంతనూపురాః ।
 పార్శ్వే గళితహారాశ్చ కాశ్చిత్పరమయోషితః ॥ 9.46 ॥
 ముక్తాహారావృతాశ్చాన్యాః కాశ్చిద్విస్త్రస్తవాససః ।
 వ్యావిద్ధరశనాదామాః కిశోర్య ఇవ వాహితాః ॥ 9.47 ॥

సుకుండలధరాశ్చాన్యా విచ్ఛిన్నమృదితస్రజః ।
 గజేంద్రమృదితాః పుల్లా లతా ఇవ మహావనే ॥ 9.48 ॥
 చంద్రాంశుకిరణాభాశ్చ హారాః కాసాంచిదుత్కటాః ।
 హంసా ఇవ బభుస్సుప్తాః స్తనమధ్యేషు యోషితామ్ ॥ 9.49 ॥
 అపరాసాం చ వైడూర్యాః కాదంబా ఇవ పక్షిణాః ।
 హేమసూత్రాణి చాన్యాసాం చక్రవాకా ఇవాభవన్ ॥ 9.50 ॥
 హంసకారండవాకీర్ణాశ్చక్రవాకోపశోభితాః ।
 ఆపగా ఇవ తా రేజుః జఘనైః పుళినైరివ ॥ 9.51 ॥
 కింకిణీజాలసంకోశాస్తా హైమవిపులాంబుజాః ।
 భావగ్రాహాయశస్తేరాస్సుప్తా నద్య ఇవా బభుః ॥ 9.52 ॥
 మృదుష్వంగేషు కాసాంచిత్కుచాగ్రేషు చ సంస్థితాః ।
 బభూవుర్భూషణానీవ శుభాభూషణరాజయః ॥ 9.53 ॥
 అంశుకాంతాశ్చ కాసాంచిన్ముఖమారుతకంపితాః ।
 ఉపర్యుపరివక్ర్రాణాం వ్యాధూయంతే పునః పునః ॥ 9.54 ॥
 తాః పతాకా ఇవోద్ధూతాః పత్నీనాం రుచిరప్రభాః ।
 నానావర్ణసువర్ణానాం వక్ర్రమూలేషు రేజిరే ॥ 9.55 ॥
 వవల్గుశ్చాత్ర కాసాంచిత్కుండలాని శుభార్చిషాం ।
 ముఖమారుతసంసర్గాన్మందం మందం సుయోషితామ్ ॥ 9.56 ॥
 శర్కరాసవగంధైశ్చ ప్రకృత్యా సురభిస్సుఖః ।
 తాసాం వదన నిశ్వాసస్పిషేవే రావణం తదా ॥ 9.57 ॥

రావణాననశంకాశ్చ కాశ్చిద్రావణయోషితః ।
 ముఖానిస్మ సపత్నీనాముపాజిఘ్రుస్పనః పునః ॥ 9.58 ॥
 అత్యర్థం సక్తమనసో రావణే తా వరస్త్రియః ।
 అస్వతంత్రాస్సపత్నీనాం ప్రియమేవాచరంతదా ॥ 9.59 ॥
 బాహూనుపనిధాయాన్యః పారిహార్యవిభూషితాన్ ।
 అంశుకాని చ రమ్యాణీ ప్రమదాస్తత్ర శిశ్యిరే ॥ 9.60 ॥
 అన్యా వక్షసి చాన్యస్యాస్తస్యాః కాశ్చిత్పునర్భుజం ।
 అపరా త్వంకమన్యస్యాస్తస్యాశ్చాప్యపరా భుజౌ ॥ 9.61 ॥
 ఊరుపార్శ్వకటీపృష్ఠమన్యోన్యస్య సమాశ్రితాః ।
 పరస్పరనివిష్టాంగ్యో మదన్నేహవశానుగాః ॥ 9.62 ॥
 అన్యోన్యభుజసూత్రేణ స్త్రీమాలాగ్రథితా హి సా ।
 మాలేవ గ్రథితా సూత్రే శుశుభే మత్తషట్పదా ॥ 9.63 ॥
 లతానాం మాధవే మాసి పుల్లనాం వాయుసేవనాత్ ।
 అన్యోన్యమాలాగ్రథితం సంసక్తకుసుమోచ్చయమ్ ॥ 9.64 ॥
 వ్యతివేష్టితసుస్కంధమన్యోన్యభ్రమరాకులం ।
 ఆసీద్వనమివోద్ధూతం స్త్రీ వనం రావణస్య తత్ ॥ 9.65 ॥
 ఉచితేష్వపి సువ్యక్తం న తాసాం యోషితాం తదా ।
 వివేకశ్చక్య ఆధాతుం భూషణాంగాంబరస్రజామ్ ॥ 9.66 ॥
 రావణే సుఖసంవిష్టే తాస్త్రియో వివిధప్రభాః ।
 జ్వలంతః కాంచనాదీపాః ప్రైక్షంతానిమిషా ఇవ ॥ 9.67 ॥

రాజర్షిపితృదైత్యానాం గంధర్వాణాం చ యోషితః ।
 రాక్షసానాం చ యాః కన్యాస్తస్య కామవశం గతాః ॥ 9.68 ॥
 యుద్ధకామేన తాస్సర్వా రావణేన హృతాః స్త్రియః ।
 సమదా మదనేనైవ మోహితాః కాశ్చిదాగతాః ॥ 9.69 ॥
 న తత్ర కాశ్చిత్రమదాః ప్రసహ్య
 వీర్యోపపన్నేన గుణేన లబ్ధాః ।
 న చాన్యకామాపి న చాన్య పూర్వా
 వినా వరాహ్లాం జనకాత్మజాం తామ్ ॥ 9.70 ॥
 న చాఽకులీనా న చ హీనరూపా
 నాదక్షిణా నానుపచారయుక్తా ।
 భార్యాఽభవత్తస్య న హీనసత్త్వా
 న చాపి కాంతస్య న కామనీయా ॥ 9.71 ॥
 బభూవ బుద్ధిస్తు హారీశ్చరస్య
 యదీదృశీ రాఘవధర్మపత్నీ ।
 ఇమా యథా రాక్షసరాజభార్యాః
 సుజాతమస్యేతి హి సాధుబుద్ధేః ॥ 9.72 ॥
 పునశ్చ సోఽచింతయాదార్తరూపో
 ధృవం విశిష్టాగుణతో హి సీతా ।
 అథాఽయమస్యాం కృతవాన్మహాత్మా
 లంకేశ్వరః కష్టమనార్యకర్మ ॥ 9.73 ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే

నమవః సర్గః

అథ శ్రీమద్వాల్మీకిరామాయణే ఆదికాండే సుందరకాండే

దశమః సర్గః

తత్ర దివ్యోపమం ముఖ్యం స్ఫాటికం రత్నభూషితం ।
అవేక్షమాణో హనూమాన్ దదర్శ శయనాసనమ్ ॥ 10.1 ॥

దాంతకాంచనచిత్రాంగైర్వైడూర్యైశ్చ వరాసనైః ।
మహార్హస్థరణోపేతైరుపపన్నం మహాధనైః ॥ 10.2 ॥

తస్య చైకతమే దేశే సోఽగ్ర్య మాలావిభూషితం ।
దదర్శ పాణ్డరచ్చత్రం తారాధిపతిసన్నిభమ్ ॥ 10.3 ॥

జాతరూపపరిక్షిప్తం చిత్రభానుసమప్రభం ।
అశోకమాలావితతం దదర్శ పరమాసనమ్ ॥ 10.4 ॥

వాలవ్యజనహస్తాభిర్వీజ్యమానం సమంతతః ।
గంధైశ్చ వివిధైర్జుష్టం వరధూపేన ధూషితమ్ ॥ 10.5 ॥

పరమాస్తరణాస్తీర్లమావికాజినసంవృతం ।
దామభిర్వరమాల్యానాం సమంతాదుపశోభితమ్ ॥ 10.6 ॥

తస్మిన్ జీమూతసంకాశం ప్రదీప్తోత్తమకుండలం ।
లోహితాక్షం మహాబాహుం మహారజతవాసనమ్ ॥ 10.7 ॥

లోహితేనాసులిప్తాంగం చందనేన సుగంధినా ।
సంధ్యారక్తమివాకాశే తోయదం సతటిర్గణమ్ ॥ 10.8 ॥

వృతమాభరణైర్దివ్యైస్సురూపం కామరూపిణం ।
సవృక్షవనగుల్మార్థ్యం ప్రసుప్తమివ మందరమ్ ॥ 10.9 ॥

క్రీడిత్యోపరతం రాత్రౌ వరాభరణభూషితం ।

ప్రియం రాక్షసకన్యానాం రాక్షసానాం సుఖావహం ।
పీత్యాఽపుపరతం చాపి దదర్శ స మహాకపిః ॥ 10.10 ॥

భాస్వరే శయనే వీరం ప్రసుప్తం రాక్షసాధిపమ్ ॥ 10.11 ॥

నిశ్చ్యుసంతం యథా నాగం రావణం వానరర్షభః ।
ఆసాద్య పరమోద్విగ్నస్సోఽపాసర్పత్పుభీతవత్ ॥ 10.12 ॥

అథారోహణమాసాద్య వేదికాంతరమాశ్రితః ।
సుప్తం రాక్షసశార్దూలం ప్రేక్షతేస్మ మహాకపిః ॥ 10.13 ॥

శుశుభే రాక్షసేంద్రస్య స్వపతశ్శయనోత్తమం ।
గంధమాస్తిని సంవిష్టే యథా ప్రవ్రవణం మహత్ ॥ 10.14 ॥

కాంచనాంగదనద్ధౌ చ దదర్శ స మహాత్మనః ।
విక్షిప్తా రాక్షసేంద్రస్య భుజావింద్రధ్వజోపమా ॥ 10.15 ॥

ఐరావతవిషాణాగ్రైరాపీడనకృతవ్రణౌ ।
వజ్రోల్లిఖితపీనాంసౌ విష్ణుచక్రపరిక్షతౌ ॥ 10.16 ॥

పీనా సమసుజాతాంసౌ సంగతౌ బలసంయుతౌ ।
సులక్షణనఖాంగుష్ఠౌ స్వంగుళీతలలక్షితౌ ॥ 10.17 ॥

సంహతౌ పరిఘాకారౌ వృత్తౌ కరికరోపమా ।
విక్షిప్తా శయనే శుభ్రే పంచశీర్షావివోరగా ॥ 10.18 ॥

శశక్షతజకల్పేన సుశీతేన సుగంధినా ।
చందనేన పరాధ్యేన స్వసులిప్తౌ స్వలంకృతౌ ॥ 10.19 ॥

ఉత్తమస్త్రీవిమృదితౌ గంధోత్తమనిషేవితౌ ।
యక్షపన్నగగంధర్వదేవదానవరావిణౌ ॥ 10.20 ॥

దదర్శ స కపిస్తస్య బాహూ శయనసంస్థితౌ ।
మందరస్యాంతరే సుప్తౌ మహాహీ రుషితావివ ॥ 10.21 ॥

తాభ్యాం స పరిపూర్ణాభ్యాం భుజాభ్యాం రాక్షసేశ్వరః ।
శుశుభేఽచలసంకాశః శృంగాభ్యామివ మందరః ॥ 10.22 ॥

చూతపున్నాగసురభిర్వకుళోత్తమసంయుతః ।
మృష్టాన్నరససంయుక్తః పానగంధపురస్సరః ॥ 10.23 ॥

తస్య రాక్షససింహస్య నిశ్చక్రామ మహాముఖాత్ ।
శయానస్య వినిశ్వాసః పూరయన్నివ తద్ధృహమ్ ॥ 10.24 ॥

ముక్తామణివిచిత్రేణ కాంచనేన విరాజితం ।
ముకుటేనాపవృత్తేన కుండలోఽఙ్ఞులితాననమ్ ॥ 10.25 ॥

రక్తచందనద్ధిగేన తథా హరేణ శోభినా ।
సీనాయతవిశాలేన వక్షసాభివిరాజితమ్ ॥ 10.26 ॥

పాండరేణాపవిద్ధేన క్షౌమేణ క్షతజేక్షణం ।
మహార్హేణ సుసంవీతం పీతేనోత్తమ వాససా ॥ 10.27 ॥

మాషరాశి ప్రతీకాశం నిశ్చ్యుసంతం భుజంగవత్ ।
గాంగే మహతి తోయాన్తే ప్రసుప్తమివ కుంజరమ్ ॥ 10.28 ॥

చతుర్భుః కాంచనైః దీపైర్దీప్యమానచతుర్దిశం ।
ప్రకాశీకృతసర్వాంగం మేఘం విద్యుద్గణైరివ ॥ 10.29 ॥

పాదమూలగతాశ్చాపి దదర్శ సుమహాత్మనః ।
పత్నీస్య ప్రియభార్యస్య తస్య రక్షఃపతేర్లహే ॥ 10.30 ॥

శశిప్రకాశవదనాశ్చారుకుండలభూషితాః ।
అవ్లానమాల్యాభరణా దదర్శ హరియూథపః ॥ 10.31 ॥

నృత్తవాదిత్రకుశలా రాక్షసేంద్ర భుజాంకగాః ।
వరాభరణధారిణ్యో నిషణ్ణా దదృశే హరిః ॥ 10.32 ॥

వజ్రవైడూర్యగర్భాణి శ్రవణాంతేషు యోషితాం ।
దదర్శ తాపనీయాని కుండలాన్యంగదాని చ ॥ 10.33 ॥

తాసాం చంద్రోపమైర్వక్త్రైశ్శుభైర్లలితకుండలైః ।
విరరాజ విమానం తస్యభస్మారాగణైరివ ॥ 10.34 ॥

మదవ్యాయామఖిన్నాస్తా రాక్షసేంద్రస్య యోషితః ।
తేషు తేష్యవకాశేషు ప్రసుప్తాస్తనుమధ్యమాః ॥ 10.35 ॥

అంగహరైస్తదైవాన్యా కోమలైర్పుత్తశాలినీ ।
వినృస్తశుభసర్వాంగీ ప్రసుప్తా వరవర్గినీ ॥ 10.36 ॥

కాచిద్వీణాం పరిష్యజ్య ప్రసుప్తా సంప్రకాశతే ।
మహానదీప్రకీర్ణేవ నళినీ పోతమాశ్రితా ॥ 10.37 ॥

అన్యకక్షగతేనైవ మడ్డుకేనాసితేక్షణా ।
 ప్రసుప్తా భామినీ భాతి బాలపుత్రేవ వత్సలా ॥ 10.38 ॥
 పటహం చారు సర్వాంగీ పీడ్య శేతే శుభస్తనీ ।
 చిరస్య రమణం లబ్ధ్వా పరిష్వజ్యేవ భామినీ ॥ 10.39 ॥
 కాచిద్వంశం పరిష్వజ్య సుప్తా కమలలోచనా ।
 రహాః ప్రియతమం గృహ్య సకామేవ చ కామినీ ॥ 10.40 ॥
 విపంచీం పరిగృహ్యన్యా నియతా నృత్రశాలినీ ।
 నిద్రావశమనుప్రాప్తా సహ కాంతేవ భామినీ ॥ 10.41 ॥
 అన్యా కనక సంకాశైర్మృదుపీనైర్మనోరఘైః ।
 మృదంగం పరిపీడ్యాంగైః ప్రసుప్తా మత్తలోచనా ॥ 10.42 ॥
 భుజపార్శ్వాంతరస్థేన కక్షగేన కృశోదరీ ।
 పణవేన సహానింద్యా సుప్తా మదకృతశ్రమా ॥ 10.43 ॥
 డిండిమం పరిగృహ్యన్యా తథైవాసక్త డిండిమా ।
 ప్రసుప్తా తరుణం వత్సముపగూహ్యేవ భామినీ ॥ 10.44 ॥
 కాచిదాడంబరం నారీ భుజసంయోగపీడితం ।
 కృత్వా కమలపత్రాక్షీ ప్రసుప్తా మదమోహితా ॥ 10.45 ॥
 కలశీమపవిద్ధ్యాన్యా ప్రసుప్తా భాతి భామినీ ।
 వసంతే పుష్పశబలా మాలేవ పరిమార్జితా ॥ 10.46 ॥
 పాణిభ్యాం చ కుచౌ కాచిత్సవర్ణకలశోపమా ।
 ఉపగూహ్యేబలా సుప్తా నిద్రాబలపరాజితా ॥ 10.47 ॥

అన్యా కమలపత్రాక్షీ పూర్ణేందు సదృశాననా ।
 అన్యాలింగ్య సుశోణీం ప్రసుప్తా మదవిహ్వలా ॥ 10.48 ॥
 ఆతోద్యాని విచిత్రాణి పరిష్వజ్య వరస్త్రియః ।
 నిపీడ్య చ కుచైస్సుప్తాః కామిన్యః కాముకానివ ॥ 10.49 ॥
 తాసామేకాంతవిన్యస్తే శయానాం శయనే శుభే ।
 దదర్శ రూపసంపన్నామపరాం స కపిః స్త్రియమ్ ॥ 10.50 ॥
 ముక్తామణిసమాయుక్తైర్బాహుషణైస్సువిభూషితాం ।
 విభూషయంతీమివ తత్స్వశ్రియా భవనోత్తమమ్ ॥ 10.51 ॥
 గౌరీం కనకవర్ణాంగీమిష్టామంతఃపురేశ్వరీమ్ ।
 కపిర్మందోదరీం తత్ర శయానాం చారురూపిణీమ్ ॥ 10.52 ॥
 స తాం దృష్ట్వా మహాబాహుర్బాహుషితాం మారుతాత్మజః ।
 తర్కయామాస సీతేతి రూపయావనసంపదా ।
 హర్షేణ మహతా యుక్తో ననంద హరియూధపః ॥ 10.53 ॥
 ఆస్ఫోటయామాస చుచుంబ పుచ్ఛం
 ననంద చిక్రీడ జగౌ జగామ
 స్తంభానరోహన్నిపపాత భూమౌ
 నిదర్శయన్ స్వాం ప్రకృతిం కపీనామ్ ॥ 10.54 ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే నాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే

దశమస్కంధః